

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων
καί ἡ Ρωσική Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Διασποράς

**Θέσεις ἐπὶ τῆς προσφάτου
προσεγγίσεως μεταξύ Διασποράς καὶ Μόσχας**

α. Οἱ Ρῶσοι τῆς Διασποράς

Ἡ Ρωσική Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Διασποράς εἶναι τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθε τῆς Ρωσίας μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1917 καὶ διεσπάρη εἰς Εὐρώπην, Ἀμερικὴν, Ἀσίαν καὶ Αὐστραλίαν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Διασποράς, θεμελιωθεῖσα ἐπὶ Κανονικῆς δάσεως, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἁγίου Τύχωνος, Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας (1919, 1920, 1922), τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (1920) καὶ τῆς φιλοξενησάσης Αὐτὴν Σερβικῆς Ἐκκλησίας (1921 ἐ.), δὲν εἶχεν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας, λόγω τῶν εἰδικῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τὸ ἀθεϊστικὸν καὶ ἀντι-ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς τῆς Ρωσίας, σχέσεις αἱ ὁποῖαι διεμορφώθησαν πλήρως μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Πατριάρχου Ἁγίου Τύχωνος (1925), ὅποτε ὁ προβληθεὶς ὑπὸ τοῦ κράτους ὡς Τοποτηρητῆς τοῦ κενοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Νιζεγκόροντ Σέργιος προέβη εἰς τὴν γνωστὴν αὐτοῦ «Δήλωσιν» περὶ νομιμοφροσύνης εἰς τοὺς Σοβιετικὸς ἐν ἔτει 1927 («Σεργιανισμός»).

Ἡ Ρωσική Διασπορά, συγκεκριμένως δὲ ἡ Συνοδικὴ Διακαιοδοσία ἐκεῖνη, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς Πρωθιεράρχας τοὺς Μητροπολίτας Ἀντώνιον († 1936), Ἀναστάσιον († 1965), Φιλάρετον († 1985), Βιτάλιον (μ. 2001), τώρα δὲ τὸν Σεβασμιώτατον κ. Λαῦρον (Οκτ. 2001 ἐ.), ὡς ἀποτελοῦσα τὸ ἐλεύθερον τμήμα τῆς ἱστορικῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διετῆρει πάντοτε τὴν πολύτιμον ἐκκλησιαστικὴν κληρονομίαν Αὐτῆς, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἦτο ἐξ ἀρχῆς ἀντίθετος πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν καινοτομιῶν, τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἠκολούθει ἀνέκαθεν τὸ Πάτριον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1983 ἔλαβε Συνοδικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἡ στάσις αὐτὴ ὠδήγησε τὴν Ρωσικὴν Διασπορὰν εἰς σταδιακὴν διακοπὴν κοινωνίας, ἰδίως μετὰ τὸν Β΄ Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ δὴ ἐντεῦθεν τοῦ 1965, μετὰ τῶν λοιπῶν Τοπικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μετὰ τὰς ὁποίας διετῆρει μέχρι τότε σχέσεις μᾶλλον ἀνεπισημους καὶ χαλαράς.

6. Σχέσεις με τους Έλληνας του Πατρίου Ημερολογίου

Εκ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς, κατὰ τὰ ἔτη 1960 ἐν Η.Π.Α. καὶ 1962 ἐν Ἑλλάδι, ἔλαβον τὰς ἐπισκοπικὰς αὐτῶν χειροτονίας οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐμμένοντες εἰς τὸ Πάτριον Ἡμερολόγιον, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν Μεταρρύθμισιν τοῦ 1924 εἶχον συγκροτήσει ἰδίαν Ἐκκλησιαστικὴν Κοινότητα.

Ἐν ἔτει 1969, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Φιλάρετον, ἐπεκύρωσε τὰς χειροτονίας αὐτὰς καὶ ἦλθεν εἰς πλήρη εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν μετὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι συγκροτηθείσης Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Αὐξέντιον, ἡ ὁποία ὅμως διεκόπη κατὰ τὸ ἔτος 1978, διὰ λόγους κανονικῆς τάξεως, ὑπαιτιότητι τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς, κατὰ τὸ ἔτος 1992, ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Βιτάλιον, ἐγκαθίδρυσε σχέσεις πλήρους εὐχαριστιακῆς κοινωνίας μετὰ τοὺς Ρουμάνους τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Βλάσιον, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1994 μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἱερὰν Σύνοδον τῶν Ἐνισταμένων, ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανόν, ὡς καὶ μετὰ τοὺς Βουλγάρους τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Τριάδιτσα Φώτιον.

γ. Προσέγγισις Διασπορᾶς καὶ Μόσχας

Ἡ πρὸ δεκαετίας ἐπιτευχθεῖσα ἔνωσις τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ρουμάνων, Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου εἶχεν ὡς βάσιν τὴν κοινὴν αὐτῶν ἀντι-οικουμενιστικὴν αὐτοσυνειδησίαν, ἐκδηλουμένην κυρίως διὰ τῆς ἀκοινωνησίας μετὰ πάσας τὰς ἐπισήμους Τοπικὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι μετέχουν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν καὶ ἀποτελοῦν ἐνεργὰ μέλη τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» (1948 ἐ.), ἐπίσης δὲ καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ καταλληλοτέραν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐντὸς τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκτὸς τῆς αὐτονοήτου ἐνισχύσεως καὶ ὑποστηρίξεως μεταξὺ ἀλλήλων.

Ἐν τούτοις, ἤρχισε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ κατανοῆται, ὅτι ἡ Ρωσικὴ Διασπορὰ διέρχεται μίαν προϊούσαν κρίσιν, ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως τὴν ἐκκλησιολογικὴν αὐτῆς ταυτότητα, ἡ δὲ στροφή αὐτῆς πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας (2000 ἐ.) καὶ ἐν γένει πρὸς τὰς οἰκουμενιστικὰς Δικαιοδοσίας, ἂν καὶ ἀρχικῶς ἀνεπίσημος, προεκάλεσεν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῶν Ἐνισταμένων τὰς

πρώτας ἀνησυχίας, καρπὸς τῶν ὁποίων ἦτο πρωτίστως ἡ ἀποστολὴ τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 340/1.1.2001 ἐπισήμου ἐπιστολῆς τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανοῦ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Διασπορᾷ.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων ὁ Σεβασμ. Πρόεδρος τῶν Ἐνισταμένων καὶ τὰ ἀκόλουθα:

«Ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος εἶναι ἀποφασισμένη, χάριτι Θεοῦ, νὰ συνεχίσῃ ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀγωνιῶντος εὐσεβοῦς Ποιμνίου Αὐτῆς καὶ νὰ μὴ ἔχη -ὡς καὶ μέχοι τοῦδε δὲν εἶχεν- ἄμεσον ἢ ἔμμεσον κοινωνίαν μετὰ τῶν ἐξ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν».

Καὶ ἐπεσήμαινε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Ρώσους, ὅτι «κατ' οὐσίαν ὀδηγεῖσθε σταθερῶς εἰς τὴν σταδιακὴν ἐγκατάλειψιν τῆς λαμπρᾶς Ἀντι-οικουμενιστικῆς Παραδόσεως τῆς Ὑμετέρας Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς διαμορφωθείσης κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταπενταετίαν καὶ ἐκφρασθείσης μὲ μοναδικὴν θεολογικὴν σαφήνειαν».

Ὅτε δὲ ἐπισυνέβη ἡ ἀλλαγὴ Πρωθυεράρχου εἰς τὴν Ρωσικὴν Διασπορὰν κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 2001, ἔνεκα τῆς ὁποίας προεκλήθη σχίσμα εἰς τοὺς κόλπους Αὐτῆς ἐξ αἰτίας τῆς χαραχθείσης νέας αὐτῆς πορείας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων παρέμεινε κοινωνοῦσα μὲ τὸν Μητροπολίτην κ. Λαῦρον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Ἱερὰν Σύνοδον, διότι παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις Αὐτῆς, ἱκανοποιήθη ἀπὸ τὰς Ὁρθοδόξους προγραμματικὰς δηλώσεις τοῦ νέου Προκαθημένου, θεωρήσασα ὡς ὑπερβολικὰς τὰς αἰτιάσεις ὧσων, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, δὲν ἀνεγνώρισαν τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ εἰς Διασπορὰν καὶ εἰς Ρωσίαν.

Παρὰ ταῦτα, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἡδη ἔτους (2003), ἡ κατάστασις ἤρχισε νὰ προκαλῆ βασίμους ἀνησυχίας, κυρίως ἐξ αἰτίας τῆς δυναμικῆς προωθήσεως τῆς ὄντως νέας πορείας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, παρὰ τὰς καθησυχαστικὰς δηλώσεις καὶ βεβαιώσεις Αὐτῆς.

Ἐνεκα ἀκριδῶς τῆς δυσαρέστου αὐτῆς ἐξελίξεως, ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Κυπριανός, μέσῳ καὶ ἄλλων μηνυμάτων, ἐξέφραξε τὴν ἀντίθεσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξων Ἐνισταμένων πρὸς τὸ διάδημα τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, δηλαδὴ τὴν προσέγγισιν πρὸς τὴν Μόσχαν, ὑπενθυμίζων πάντοτε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀνυπερέβλητον ἐμπόδιον πρὸς ἔνωσιν, δηλαδὴ τὴν αἵρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἔστω καὶ ἂν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀληθές, ὅτι οὐσιαστικῶς οἱ ἕτεροι λόγοι διαστάσεως μετὰ τοῦ Πατριαρχείου δὲν ὑφίσταντο πλέον.

δ. Ἡ προσέγγις ἐπιταχύνεται

Δυστυχῶς ὅμως, αἱ διαδικασίαι προσεγγίσεως Διασπορᾶς καὶ Μόσχας ἐντείνονται καὶ ἐπιταχύνονται, τῇ πιέσει μάλιστα τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν τῆς Ρωσίας, μὲ κύριον μοχλὸν πιέσεως τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, καὶ ὅπωςδήποτε τῇ καθοριστικῇ ἐπιδράσει τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τινῶν μελῶν τῆς Διασπορᾶς, κυριώτεροι δὲ σταθμοὶ τῆς ἐνωτικῆς αὐτῆς πορείας εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) ἡ κατὰ Σεπτέμβριον 2003 συνάντησις εἰς Νέαν Ὑόρκην τῶν Η.Π.Α. ἀρχιερατικῆς Ἀντιπροσωπίας τῆς Διασπορᾶς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ρωσίας κ. Βλαδιμήρου Πούτιν

2) ἡ κατὰ Νοέμβριον 2003 συνάντησις εἰς τὴν Μόσχαν ἀρχιερατικῆς Ἀντιπροσωπίας τῆς Διασπορᾶς μετὰ τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀλεξίου καὶ μελῶν τῆς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας

3) ἡ κατὰ Μάϊον 2004 ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Λαύρου εἰς τὴν Μόσχαν, κατὰ τὴν ὁποίαν, εἰς ἀτμόσφαιραν προσευχητικῆς κοινωνίας, διεξήχθη ἐνωτικὸς διάλογος καὶ ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Ἐπιτροπῶν Διαλόγου, ὡς καὶ τὸ θεματολόγιον αὐτοῦ

4) ἡ κατὰ Ἰούνιον 2004 ἔναρξις τοῦ ἔργου τῶν Ἐπιτροπῶν εἰς τὴν Μόσχαν καὶ ἡ ἐκπόνησις τῶν πρώτων κοινῶν δηλώσεων συμφωνίας, αἱ ὁποῖαι ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τῶν δύο Ἱεραρχιῶν, πρὸς ἀποτίμησιν.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ μὲν Σύνοδος τῆς πλήρους Ἱεραρχίας τῆς Μόσχας συνέρχεται ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου, ἡ δὲ τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς θὰ συνέλθῃ ἀρχὰς τοῦ 2005, συμπεραίνεται ὅτι αἱ σχετικαὶ ἐξελίξεις θὰ εἶναι ταχύταται καὶ δραματικά.

Ἐκατέρωθεν, ἐκ τῆς Μόσχας καὶ ἐκ τῆς Διασπορᾶς, βεβαιοῦται ἐξ ἐπισήμων χειλέων, ὅτι ἡ ἔνωσις πρακτικῶς ἔχει ἀποφασισθῆ, ἡ δὲ πραγματοποιήσις αὐτῆς εἶναι πλέον θέμα χρόνου, δεδομένου ὅτι τὰ ἐνοῦντα, ὡς λέγεται χαρακτηριστικῶς, εἶναι ἰσχυρότατα, ἐνῶ τὰ διαιροῦντα, εἰς τὰ ὁποῖα συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ θέμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, εἶναι δευτερεύοντα.

ε. Οἱ Ἐνισταμένοι πρὸ τῶν ἐξελίξεων

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Ἐνισταμένων, ἐν συνεννοήσει καὶ μὲ τοὺς Ρουμάνους καὶ Βουλγάρους ἀδελφοὺς τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου, παρακολουθεῖ μετὰ προσοχῆς καὶ προσευχῆς τὰς ἐξελίξεις αὐτάς, πρὸς τὰς ὁποίας βεβαίως ἐξ ἀρχῆς διεφώνει ριζικῶς.

Τεθέντος τοῦ θέματος τῆς ἀμέσου καὶ ἐπισήμου διακοπῆς κοινωνίας μετὰ τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς, εὐθύς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν διαδικασιῶν προσεγγίσεως, δὲν εἶχε κριθῆ τελικῶς αὕτη ὡς ἡ πλέον πρόσφορος λύσις, ἀλλ' εἶχεν ἀποφασισθῆ, ὅπως συνεχισθῆ σταθερώτερον ἢ σταδιακῆ ἀπομάκρυνσις ἐξ αὐτῶν, λαμβανομένου πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ἔχει παύσει ἐν τῇ πράξει ἡ κοινωνία ἡμῶν μετ' Αὐτῶν, χωρὶς ὅμως νὰ διακοπῆ ἡ ἡμετέρα προσπάθεια ὅπως ἐπιδράσωμεν εὐεργετικῶς πρὸς μίαν ὑγιᾶ κατεύθυνσιν τῶν ποικίλων τάσεων ἐντὸς τῆς Διασπορᾶς.

Ἦδη, ἐνώπιον τῶν ὄντως δραματικῶν αὐτῶν ἐξελίξεων, ἄν καὶ τὰ ὅρια τῆς οἰκονομίας καθίστανται ὀλονὲν καὶ στενώτερα, θεωρεῖται εἰσέτι ισχύουσα ἡ μακροθύμος καθυστέρησις τῆς ἐπισήμου καὶ ὀριστικῆς διακοπῆς κοινωνίας ἡμῶν μετὰ τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ἐν τῇ ἐλπίδι μιᾶς θαυματουργοῦ ἐπεμβάσεως πρὸς ἀποτροπὴν τῆς σχεδιαζομένης ἐνώσεως, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ὑπερευλογημένης Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ἐξαιρέτως δὲ τῶν Ἁγίων Ρώσων Νεομαρτύρων καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Μαξίμοβιτς, Ἀρχιεπισκόπου Σαγγάης καὶ Σὰν Φραντσίσκο τοῦ Θαυματουργοῦ, ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν σκέπην καὶ ὁδηγίαν τοῦ Ὁποίου εἶχεν ἐξ ἀρχῆς τεθῆ ἡ κοινωνία ἡμῶν μετὰ τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς.

Ἐφ' ὅσον καὶ ὅταν εἶναι βεβαία, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος (ὃ μὴ γένοιτο!...) ἡ ἔνωσις ἐνὸς τμήματος τῆς Διασπορᾶς μετὰ τὴν Μόσχαν, ἡμεῖς θὰ διακόψωμεν πάσαν πᾶσαν σχέσιν μετ' αὐτοῦ, θὰ συνεχίσωμεν δὲ κοινωνοῦντες μετὰ τὸ λοιπὸν τμήμα Αὐτῆς, ἄν βεβαίως τοῦτο ἐπεθύμει μίαν τοιαύτην κοινωνίαν, ὡσαύτως δὲ ἐὰν τοῦτο θὰ εἶχε σαφῆ ἀντι-οικουμενιστικὴν αὐτοσυνειδησίαν, μὴ κοινωνοῦν ὅπωςδήποτε μετὰ τοὺς Οἰκουμενιστὰς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως.

*Ἐκ τῆς Γραμματείας
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων
Φυλῆ Ἀττικῆς, τῇ 20ῇ Ἰουλίου 2004 ἐκ. ἡμ.
Ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου*